

**Współpraca NKWD/KGB ze służbami bezpieczeństwa
państw Europy Środkowo-Wschodniej w latach 1945–1989, III**

6-7 czerwca 2013, Kraków

Kluczowym elementem systemu władzy we wszystkich państwach bloku komunistycznego w Europie Środkowo-Wschodniej był rozbudowany aparat bezpieczeństwa. Działalność struktur tego aparatu nie ograniczała się wyłącznie do wewnętrznych represji i drobiazgowej kontroli społeczeństw poszczególnych krajów. Poszczególne służby bezpieczeństwa składały się na ponadnarodową wspólnotę, której patronem był Feliks Dzierżyński, twórca osławionej Czeka. Owa wspólnota była ważnym, choć skrytym, narzędziem polityki w skali całego bloku sowieckiego. W planie wewnętrznym jej celem było przeciwdziałanie kolejnym kryzysom systemu komunistycznego i zwalczanie wszelkich form społecznego oporu. W planie globalnym miała ona wspierać ekspansywną politykę Moskwy.

Planowana konferencja poświęcona będzie właśnie tym zagadnieniom. Jest ona pomyślana jako kontynuacja serii bardzo udanych konferencji na zbliżony temat zorganizowanych w Bratysławie (2007) i Pradze (2008).

Tematy wystąpień mogą dotyczyć zagadnień takich jak:

- udział sowieckiego aparatu bezpieczeństwa (NKWD/NKGB/MGB/KGB) w narzuceniu i utrwaleniu władzy komunistycznej i tworzeniu „bratnich” struktur w krajach Europy Środkowo-Wschodniej;
- ewolucja systemu zarządzania przez sowieckie tajne służby ich odpowiednikami z poszczególnych krajów na kolejnych etapach Zimnej Wojny;
- struktury sowieckiego aparatu bezpieczeństwa zajmujące się problematyką państw Europy Środkowo-Wschodniej, ich metody pracy i źródła informacji;
- mechanizmy współpracy struktur sowieckiego aparatu bezpieczeństwa z odpowiednikami z krajów Europy Środkowo-Wschodniej; zarówno multilateralnej; jak bilateralnej;
- mechanizmy współpracy bilateralnej pomiędzy strukturami służb bezpieczeństwa poszczególnych krajów;
- przykłady operacji (case studies) przeprowadzanych wspólnie przez służby poszczególnych krajów (np. na polu zwalczania tzw. dywersji ideologicznej, Kościoła, wywiadu, kontrwywiadu itd.);
- przykłady operacji przeprowadzanych przez służby jednego z krajów; jednak mających znaczenie w skali całego bloku sowieckiego (np. w stosunku do krajów trzecich czy organizacji międzynarodowych);
- wymiana informacyjna; m.in. ocena jakości przekazywanych informacji; albo wykorzystanie takich narzędzi współpracy jak SOUD;

- warstwa społeczna, polityczna, ideologiczna i codzienność funkcjonowania wspólnoty służb bezpieczeństwa państw bloku komunistycznego;
- wpływ poszczególnych partii komunistycznych, w tym zwłaszcza KPZR, na funkcjonowanie wspólnoty służb bezpieczeństwa państw bloku komunistycznego;
- specyfika służb bezpieczeństwa typu sowieckiego (np. w porównaniu do służb krajów Zachodu i krajów tzw. trzeciego świata).

Powyższy katalog zagadnień ma jedynie charakter przykładowy. Proponowane tematy referatów winny być wynikiem oryginalnej pracy badawczej, w miarę możliwości opartej na źródłach i badaniach archiwalnych.

Organizatorami konferencji są: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Instytut Badania Reżimów Totalitarnych (Republika Czeska), Biuro Federalnego Pełnomocnika ds. Dokumentów Służb Bezpieczeństwa byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej (Niemcy) i Instytut Pamięci Narodu (Słowacja).

Obrady konferencji odbywać się będą w języku polskim i angielskim (z tłumaczeniem symultanicznym).

Wszystkich zainteresowanych serdecznie zapraszamy do udziału w konferencji – zarówno w charakterze referentów, jak i uczestników dyskusji. Autorom referatów organizatorzy pokryją koszty pobytu (zakwaterowanie, posiłki) oraz zrefundują koszty podróży.

Za udział w konferencji nie będą pobierane żadne opłaty.

Zgłoszenia udziału w konferencji osób pragnących wygłosić referat prosimy przysyłać na załączonym formularzu do **28 lutego 2013 r.** Do zgłoszenia prosimy załączać abstrakt referatu (500-700 słów) w języku polskim lub angielskim. Program konferencji zostanie ustalony do **15 marca 2013 r.**

Zgłoszenia proszę przysyłać: anna.piekarska@ipn.gov.pl

albo:

Anna Piekarska
Instytut Pamięci Narodowej
Biuro Edukacji Publicznej
ul. Towarowa 28, 00-839 Warszawa
POLAND
“Konferencja NKVD/KGB 2013”

fax: +48.22.431.83.80

Dodatkowe informacje: anna.piekarska@ipn.gov.pl